

Industrijska baština i biznis lako često prebacuju lopticu krivnje jedni na druge, pronašli smo u Zagrebu pozitivne

Kad restauratori i investitori nađu

NIKOLINA BULJAN/VLM
 nikolina.buljan@postovni.hr

Preuređenju ili prenamjeni zaštićenih sklopova valja pristupiti na način konzervatorski kontrolirana i sustavna planiranja, bez 'cjepkanja'

Redeljeva zgrada i Parolin najveći su poznati tragičari zagrebačke industrijske baštine. Na odličnim lokacijama, već godinama propadaju, a cijeli niz projekata koji su uključivali njihovu prenamjenu ostaju samo pompozno najavljivani planovi. Investitori krive gradske vlad

sti i nadležne za zaštitu baštine, a oni pak investitore.

Dr. sc. Zrinka Paladino, zamjenica pročelnika Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode Grada Zagreba, kaže da problemi većinom leže u tome što im se investitori obraćaju kada već u rukama drže gotove projekte.

U Hrvatskoj je, kaže Paladino, općenito uvriježeno krivo tumačenje pojma zaštite kulturnih dobara, zaštita se prevodi riječju "nedodirljivo" i u osnovi predstavlja teretom vlasnicima, koji su zbog njezine uspostave, ograničeni u upravljanju i razvoju svojih nekretnina.

Vremenom su se u neke od starih industrijskih građevina ili sklopova uselili noćni klubovi te razne udruge. Primjer takva korištenja prostora je i zaštićena povijesna cjelina industrijskog sklopa Klauonice u Heinzelovoj ulici, koja je odnedavno jedno od kulturnih mjesta za noćne provode mla-

Plinara, Radnička Uz minimalna ulaganja obnovili arhitektonski biser

Novi uredi u starim proizvodnim pogonima

Cjelokupna obnova Plinare u Radničkoj ulici trajala je deset godina i odvijala se u nekoliko faza.

Iako zgrade izgledaju kao i prije stotinjak godina, kada su napravljene, nemaju više istu funkciju.

Nema više ni dvaju golemih spremnika gradskog plina, jer je 1993. godine ugašena proizvodnja gradskog plina te je promijenjena tehnolo-

gija. "Promjenom tehnologije većina zgrada izgubila je proizvodne karakteristike, pa su adaptirane u uredske prostorije", kaže Davor Šestan, glasnogovornik Plinare.

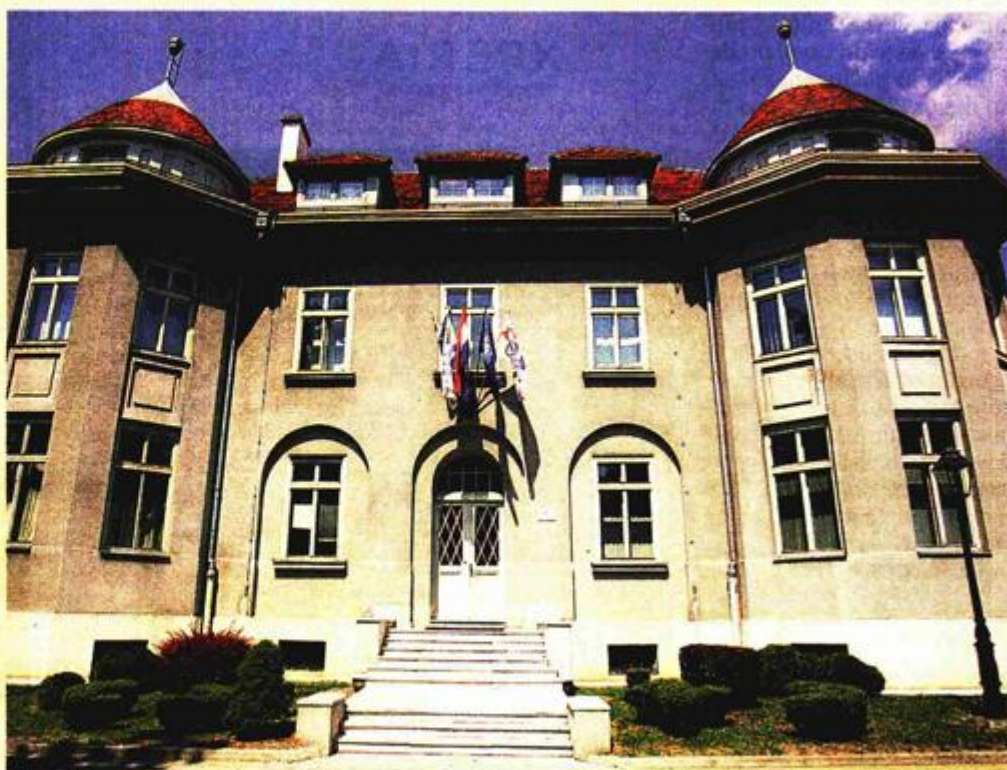
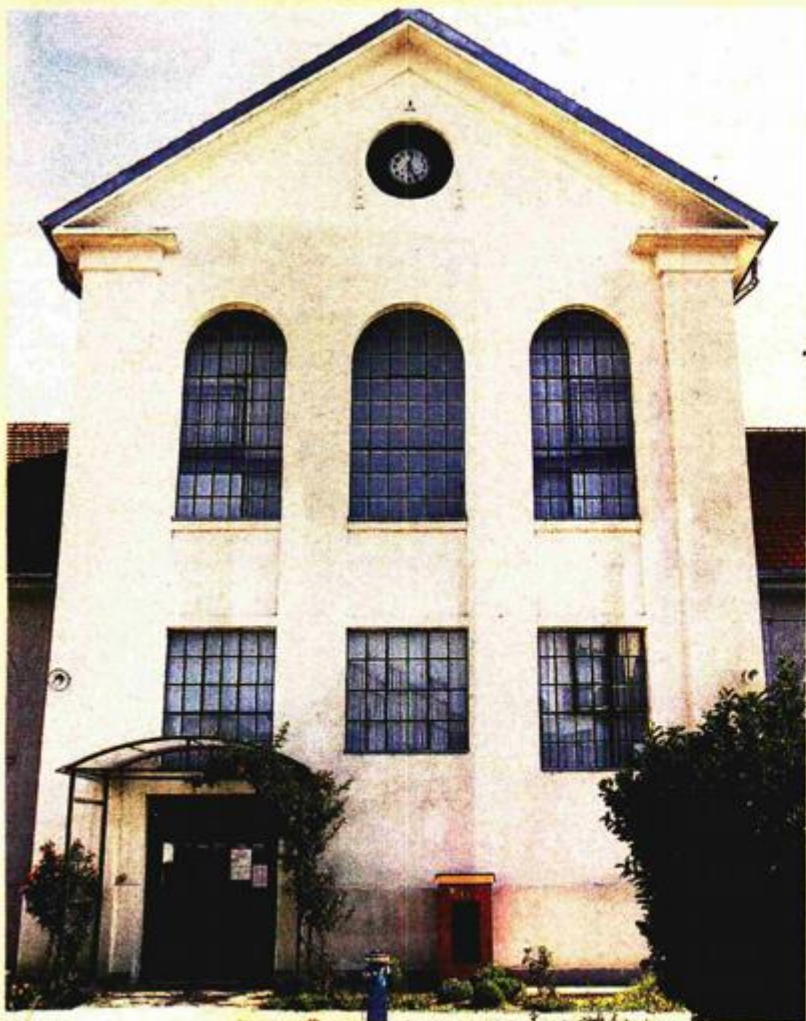
Napominje kako se cijela obnova odvijala u suradnji s Restauratorskim zavodom i u potpunosti su poštovane sve norme i zahtjevi.

Zgrade su rekonstruirane bez zadiranja u gabarite te se

pazilo na sve detalje kako bi zgrade zadržale autohtonost.

"Cjelokupnu obnovu povijesne baštine financirala je Gradska plinara Zagreb iz vlastitih sredstava.

Racionalnim korištenjem vlastitih resursa, ljudstva i tehnike uspjelo se uz minimalna ulaganja u potpunosti obnoviti bisere industrijske arhitekture", ističe Šestan.

Obnova zgrada trajala je deset godina i odvijala se u nekoliko faza, a sve u suradnji s Restauratorskim zavodom. U cijelosti ju je financirala Gradska plinara Zagreb

PXL

primjere suradnje ulagača i kulturnjaka u prenamjeni industrijske baštine, koji su, na žalost, iznimka, a ne pravilo

zajednički jezik, svi na dobitku

dih te razna kulturna događanja. "Ni to nije rješenje. Štićeni se prostor nekontrolirano koristi, grafitima se oslikavaju zidovi, uništava se preostali interijerski inventar", komentira Zrinka Paladino. Dodaje kako se ponovno zaboravlja naša obveza očuvanja kulturnih dobara i da je za sve projekte ili

PROBLEM JE U TOME ŠTO NAM SE INVESTITORI OBRAČAJU KADA VEĆ U RUKAMA DRŽE GOTOVE PROJEKTE

Zrinka Paladino
 Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode Grada Zagreba

planove korištenja unutar kulturnih dobara potrebno ishoditi dozvole nadležnih tijela. Preurednjima ili prenamjenama zaštićenih sklopova valja pristupiti na način konzervatorski kontrolirana, cjelovita i sustavna planiranja, bez nepoželjnih "cjepkanja" šticeh prostora.

"Naravno, treba intervenirati u te građevine, ali s mjerom. Većina investitora želi srušiti vrijedna postojeća zdanja. Zašto, recimo, rušiti Paročinu ili Klaonicu kada je riječ o vrhunskoj arhitekturi, koja bi svuda u svijetu bila iskorištena na način kojim bismo se mogli ponositi?", kaže Paladino.

Ipak, u Zagrebu postoji nekoliko pozitivnih primjera. Izdvojili smo dva te dodali i Tvornicu duhana Zagreb, koju je Ministarstvo kulture kupilo za Hrvatski povijesni muzej. Iako se preseljenje muzeja najavljivalo za 2013., to se neće dogoditi jer radovi još nisu počeli.

Jahaonica, tkaonica, pa originalni izložbeni prostor

Lauba Privatni je to projekt kolekcionara Tomislava Klička, vlasnika Filip Tradea

Primjer Laube, izložbenoga prostora koji se uselio u prostore nekadašnjeg Tekstilnog kombinata Zagreb, jedan je od rijetkih pozitivnih primjera prenamjena industrijskoga prostora u Zagrebu. Riječ je o privatnom projektu i prostoru koji je zaštićeno kulturno dobro.

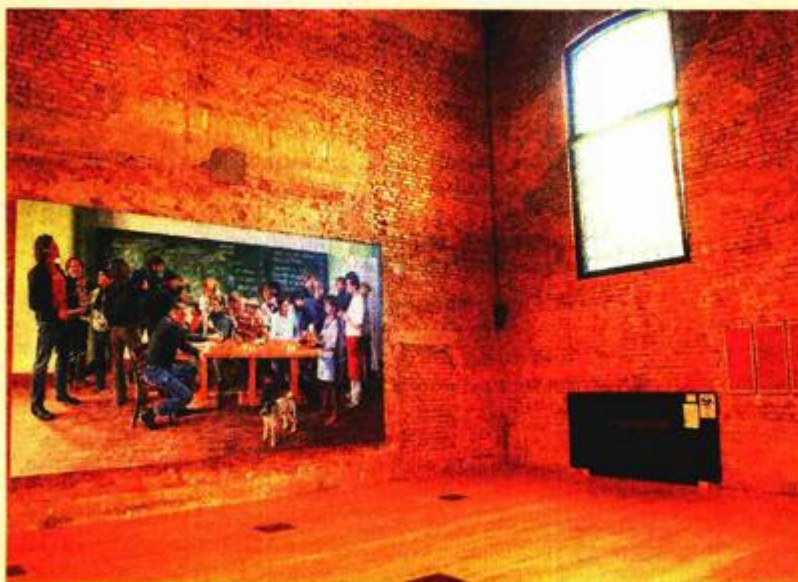
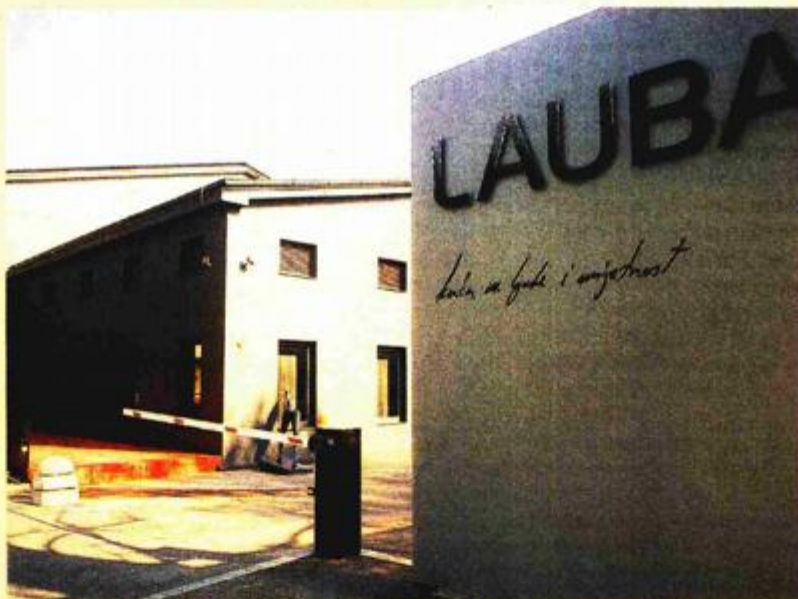
Država u Laubu nije uložila ništa, a iza cijeloga projekta stoji Tomislav Kličko, vlasnik tvrtke za prodaju i distribuciju zubnih pasta i dječje opreme Filip Tradea.

Kličko je inače kolekcionar modernih umjetnina, a Laubu je otvorio, među ostalim, kako bi udomio sve svoje umjetnine.

Kuća za ljude i umjetnost, kako se naziva Lauba, prostire se na više od 1300 četvornih metara, a u njezinu funkcioniranju s programske i financijske strane važna su mnoga javno-privatna partnerstva na području suvremene umjetnosti.

Lauba je otvorena prošle godine, nalazi se u zgradi iz 1910. godine koja je primarno bila jahaonica u sklopu vojnoga kompleksa austrougarske vojske, a kasnije je postala tkaonica Tekstilnog kombinata Zagreb.

Projekt današnje Laube potpisuje arhitektica Alenka Gačić-Pojatina, u suradnji s Brankom Petković i Anom Krstulović. Oblikovanje interijera kasnije preuzima Morana Vlahović.

Lauba je otvorena lani, a otad je ugostila mnogo velikih izložaba

PXL